

EUReadin vetoamus lukemisen ja lukutaidon puolesta

EURead-verkosto vetoaa päättäjiin kuudella teesillä. Tavoitteena on Eurooppa, joka kehittää rakenteita lukijuuden lujittamiseksi ja jokaisen eurooppalaisen lukutaidon varmistamiseksi.

1. Lukeminen on ihmisoikeus ja ainoa keino toiminnallisen, syventyneen lukutaidon kehittymiselle.

On laajalti todistettu, että säännöllinen lukeminen parantaa mielenterveyttä ja hyvinvointia, vaikuttaa positiivisesti oppimistuloksiin sekä lisää sosiaalista liikkuvuutta ja yhteiskunnallista osallisuutta. PISA-tutkimuksen määritelmän mukaan lukeminen on tekstien ”ymmärtämistä, käyttöä, arviointia, reflektointia sekä niiden lukemiseen sitoutumista lukijan omien tavoitteiden saavuttamiseksi, tietojen ja valmiuksien kehittämiseksi sekä yhteiskuntaelämäään osallistumiseksi”. Koska lukemaan oppimisella on laaja vaikutus yksilöiden elämään, lukemaan oppiminen ja lukemisesta nauttiminen on jokaisen perusoikeus.

2.**Lukutaito on yhteiskuntamme toiminnan perusta, ja on siksi kaikkien yhteinen asia.**

Kansalaisten hyvä lukutaidon taso voi osaltaan kasvattaa taloutta ja kansanterveyttä, lisätä sosiaalista liikkuvuutta ja parantaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Sen varmistaminen, että Euroopan kansalaiset ovat säännöllisiä lukijoita, on monenlaisten valtiollisten ja ei-valtiollisten toimijoiden asia myös koulutus- ja kulttuurisektorin ulkopuolella. Tämä tarkoittaa muun muassa liike-elämän, terveydenhuollon ja alueellisen kehittämisen organisaatioita.

3. **Kansalaisten kriittinen lukutaito on demokraattisesti toimivan yhteiskunnan edellytys.**

Disinformaation aikakaudella kyky tulkita tietoa ja arvioida väitteiden uskottavuutta on olennaisen tärkeää nykyaikaisten demokratioiden toiminnalle. Kriittisen lukutaidon edistämisen tulisi olla hallitusten ensisijaisia tavoitteita, ja se tulisi myös lisätä osaksi Euroopan komission laatimaa demokratian puolustuspakettia.

4.

Lukemisen tulisi olla osa perhe-elämää lapsen ensimmäisistä päivistä lähtien, ja hallitusten tulisi investoida lisää varhaisiän kirjalahjaohjelmiin.

On olemassa laajaa tieteellistä näyttöä siitä, että pienten lasten kanssa lukeminen voi olla ratkaisevassa asemassa lapsen kielliselle kehitykselle ja emotionaalisen kiintymyssuhteen syntymiselle vanhemman tai huoltajan kanssa. Tiedämme, että lapsista, joille luetaan pienenä, kasvaa todennäköisemmin lukevia aikuisia. Varhaisiän kirjalahjaohjelmat lisäävät perheiden lukemista ja turvaavat lapsen varhaista kehitystä. Kirjalahjaohjelmat, kuten Suomen Lukulahja lapselle, tulee lisätä Euroopan lapsitakuuseen (European Child Guarantee), ja varmistaa oma kirjalahja jokaiselle lapselle.

**5.
Monenlaisten kirjojen
saatavuus esimerkiksi
päiväkodeissa,
koulukirjastoissa ja
yleisten kirjastojen kautta
on olennaisen tärkeää
lukemisen edistämistä,
joka tarvitsee taloudellista
tukea.**

Jokainen Euroopan kansalainen hyötyisi siitä, että hänellä olisi syntymästään lähtien saatavillaan monipuolista lukemista monissa eri formaateissa, sillä se auttaa säännöllisten lukutottumusten omaksumisessa ja ylläpitämisessä. Koulu- ja lähikirjastot ovat tärkeä osa lukemisen infrastruktuuria. Niiden laadukkaat kokoelmat ja asiantuntevat työntekijät tukevat lukutaitoa ja kiinnostusta lukemiseen.

6. Lukutaitojärjestöjen ja muiden toimijoiden rooli lukutaitotyön rakenteissa tulee tunnistaa ja turvata.

Järjestöt toimivat välittäjinä julkisen vallan ja ruohonjuuritason välissä. Järjestöt mahdollistavat laajat, yhteiskunnan eri sektorit ylittävät toimet lukemisen edistämiseksi. Vaikka nämä toimijat voivatkin johtaa edistämistoimia, on kuitenkin kaikkien yhteiskunnan toimijoiden vastuulla viestiä, että lukemista arvostetaan.

EURead Members

- Anne Çocuk Eğitim Vakfı – ACEV (Turkey)
- Asociación Artística Sociocultural Mestiza (Spain)
- Bonniers Familjestiftelse (Sweden)
- BookTrust (United Kingdom)
- Children's Books Ireland (Ireland)
- Detski Knigi Foundation (Bulgaria)
- Diavazontas Megalono (Greece)
- Federation of European Publishers (Belgium)
- Foreningen !les (Norway)
- Good Books (Poland)
- HUNRA – Hungarian Reading Association (Hungary)
- Iedereen Leest (Belgium)
- Kitabistan (Azerbaijan)
- Libranda (Spain)
- LitCam (Germany)
- Lubimyczytać.pl (Poland)
- Lukukeskus Läscentrum (Finland)
- Martynas Mažvydas National Library (Lithuania)
- Medienzentrum Ostbelgien (Belgium)
- Nati per Leggere (Italy)
- National Literacy Agency (Malta)
- Österreichisches Bibliothekswerk (Austria)
- Plano Nacional de Leitura (Portugal)
- Chetene – Reading Foundation (Bulgaria)
- Schweizerisches Institut für Kinder- und Jugendmedien (Switzerland)
- Scottish Book Trust (United Kingdom)
- Stichting Lezen (The Netherlands)
- Stiftung Lesen (Germany)
- Svet Knihy (Czech Republic)
- The Polish Book Institute (Poland)
- Turkish Publishers Association (Turkey)
- Ukrainian Book Institute (Ukraine)
- Universal Reading Foundation (Poland)
- Was steht da? (Austria)

EU
READ

LUKUKESKUS
LÄSCENTRUM